

1923 har drevet denne Lejeforhøjelse op til 83,66 pCt. Jeg forstaaer udmærket, at Grundejerne i Esbjerg meget gerne vil have denne Leje kanoniseret for ikke mindre end 3 Aar. Af Oplysningerne fremgaar det, at i den konservativt ledede Frederiksberg Kommune er Lejeforhøjelsen i samme Tidsrum kun 47,4 pCt. Det er selvfølgelig — havde jeg nær sagt — den By, i hvilken den mindste Lejeforhøjelse overhovedet har fundet Sted fra det Tidspunkt, hvor Kommunerne har faaet Indflydelse paa dette Omraade (*Einer Jensen*: Det er Nævnets Skyld!). Praleri er en uheldig Egenskab. Derfor maa vi undersøge dette Forhold. Jeg erkender altsaa, at saaledes som § 16 er forment, har vi ikke nogen principiel Indvending at gøre imod den; men der er et andet Forhold, som bevirker, at man maa undersøge, om denne Regel kan holde Stik. Af de Oplysninger, der foreligger, ser vi, at Murerens Timefortjeneste i Oktober 1920 var 3 Kr. 76 Ø., men i 1923 var den nede paa 2 Kr. 47 Ø. For Tømrernes Vedkommende er der en endnu større Difference, idet deres Timefortjeneste i Løbet af de nævnte 3 Aar faldt fra 3 Kr. 71 Ø. til 2 Kr. 22 Ø. Alt dette betyder en saadan Reduktion af Lejernes Indtægter, at man maa stille sig det Spørgsmaal, om det er forsvarligt at binde Lejerne til en 3-aarig Husleje i en Tid, hvor der sker saa store Svingninger. Jeg erkender, at en Række Grundejere har benyttet sig af denne Fremgangsmaade og i de sidste Aar har sluttet frivillige Overenskomster af den Art med deres Lejere, men jeg mener, vi alvorligt maa overveje disse Spørgsmaal og undersøge, om vi kan gennemføre denne § 16 uden at gaa hverken Ejere eller Lejere for nær.

Med Hensyn til Opsigelsesretten, Huslejens Størrelse og Fastsættelse har vi altsaa ingen principielle Indsigelser mod Lovforslaget; men ligesom man kan kalde § 14 for Lovforslagets Skilsmisseparagraf, maa man vel kunne kalde § 17 for dets Taabe-paragraf, idet denne § 17 vil forhindre ethvert Nybyggeri i Fremtiden. Vi maa fra det konservative Folkepartis Side nedlægge den skarpe Indsigelse imod, at denne Paragraf gennemføres i den Form, den her har. Lige fra Boligreguleringerne begyndte, har det konservative Folkeparti sagt, at det vigtigste ved enhver Boliglov maatte være det, at den ikke under nogen som helst Form generede Byggeriet, og for at undgaa, at det foreliggende Lovforslag gør det, maa vi kræve, at Tidspunktet „1. April 1921“ i § 17 forandres

til 1. Juni 1916. Jeg sagde, at det konservative Folkeparti Gang paa Gang har hævdet, at Nybyggeriet ikke maa generes, men jeg erkender ganske vist, at i 1921, da der blev vedtaget et Kompromisforslag, maatte det konservative Folkeparti gaa ind paa en Bestemmelse i § 1, sidste Stykke, ved hvilken man delvis maatte give Afkald paa den absolutte Beskyttelse af de Ejendomme, hvis Opførelse er paabegyndt efter Juni 1916; men nu at gaa videre ad samme Linie kan vi ikke under nogen Omstændigheder. De Mennesker, som i denne vanskelige Periode og paa det Grundlag, vore Boliglove har haft, har bygget og derved gavnet Samfundet i betydelig Grad, kan vi ikke paa nogen Maade være med til at genere ved Restriktioner af nogen Art.

Herved kommer jeg til det andet store Spørgsmaal, som gentagne Gange er blevet drøftet her, nemlig om de Boliglove, vi har gennemført, overhovedet har haft nogen som helst Indflydelse paa Nybyggeriet. Jeg maa hævde, at de *ikke* har haft det, og jeg skal søge at paavise det ved en Række Eksempler. Jeg ser saaledes, at Storehedinge — ja, De vil maaske smile, men det er *ogsaa* en Del af Kongeriget — er et Eldorado for Fjender af al Boliglovgivning. I denne By har man i al den Tid, det øvrige Land har haft Restriktioner, Nævn og Huslejelov, været ganske befriet for alt, hvad der hed Huslejelov — og hvad har man opnaaet? Har Nybyggeriet blomstret i Storehedinge? De nøgne Tal viser, at Huslejen er steget med over 90 pCt., og at der siden 1916 kun er opført 5—6 pCt. nye Lejligheder, medens der i de øvrige Provinsbyer, hvor Boligloven har virket, gennemsnitlig er opført 13,6 pCt. nye Lejligheder. Og skulde Storehedinge være for lille, kan vi vende os til Odense. I Odense har Boligloven virket fra 1916 til 1922, og i det Tidsrum er der opført godt 1300 Lejligheder. Efter 1922 har Odense været befriet for det Tryk, som Boligloven menes at udøve paa Nybyggeriet, men i den Periode er der opført 430 Lejligheder. Med andre Ord, i det Tidsrum, da Boligloven virkede, er der gennemsnitlig opført 250 Lejligheder pr. Aar, men i den Tid, da Odense har været lettet for Boliglovens „Tryk“, er der opført 215 Lejligheder pr. Aar.

Endelig er der endnu et Spørgsmaal med Hensyn til Nybyggeriet. Man vil huske, at under Krigsperioden stod den ene Socialdemokrat op her efter den anden og deklamerede, at nu havde det private Ini-